افتادگی ورق اول از کتاب اقبال الاعمال

صفحه شانزدهم جزوه بودیم. در حدیث عمر بن یزید نقل شده بود: «هذا الیوم لیلة المضیه»، حضرت فرمودند: «کذبوا ان اهل بطن نخلة حیث راوا الهلال قالوا قد دخل الشهر الحرام». دیروز یکی از آقایان ذیل این حدیث از اقبال مرحوم سید نقل کردند و فرمودند در اقبال در خصوص «غلول شیاطین» و اینکه حضرت جبرئیل میآیند و این غلول صورت میگیرد، تصریح شده که این کار در شب صورت میگیرد. این را فرمودند که این کار در شب صورت میگیرد. لذا طبق فرمایش ایشان من رفتم ببینم حدیث اقبال چیست. مثلاً اگر بین روز رؤیت هلال شد، نمیشود بگویند حالا که در روز است، غلول شیاطین هم در همان وقت است. چرا؟ چون خود حدیث میگوید غلول در شب است. کما اینکه از روایات کتب اهلسنت نقل کردهاند: «اذا دخل الشهر غلّت...»، نه «اذا طلع هلال...». بلکه در روایات متعدد و در کتب اهلسنت هم هست، تعبیر به این صورت است: «اذا کان اول لیلة من شهر رمضان». در تعبیر «اول لیلة» را دارد. یعنی این امور در اول شب صورت میگیرد.

خب من طبق این فرمایش ایشان در اقبال نگاه کردم. نکتههای که در ابتدا خوب است تذکر بدهم این است: نسخههای قدیمی اقبال که در دست همه بود، تقریباً واضح است که یک ورق از نسخه اصلی مرحوم سید بن طاووس افتاده است. یعنی شروع نسخههایی که ما داریم به این صورت است: «بسم الله الرحمان الرحیم الملائکة یستبشرون»، دنبالهٔ حدیثی بوده که افتاده است. دنبالش هم این است: «و من ذلک ما روی...». این صفحه اول اقبالهای متعارف است.

محقق کتاب در طبع جدید که در نرمافزار بحمد الله هر دو نسخه هست، فرمودهاند این ساقط شده است. هم خطبه کتاب از مرحوم سید افتاده است و هم حدیث افتاده است. ایشان حدیث را از امالی مفید آوردهاند. اقبال طبع جدید، جواد قیومی محقق کتاب هستند که در پاورقی[1] این توضیح را دارند. اگر خواستید در امالی ببینید، صفحه دویست و سی است. آن چه که الآن مقصود ما است، حدیث سوم، مجلس بیست و هفتم است.

ابن عباس نقل میکند:

> سَمِعَ النَّبِيَّ ص يَقُولُ إِنَّ الْجَنَّةَ لَتُنَجِّدُ وَ تُزَيِّنُ مِنَ الْحَوْلِ إِلَى الْحَوْلِ لِدُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ- فَإِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْهُ هَبَّتْ رِيحٌ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ يُقَالُ لَهَا الْمُثِيرَةُ- تَصْفِقُ وَرَقَ أَشْجَارِ الْجِنَانِ وَ حَلَقَ الْمَصَارِيعِ فَيُسْمَعُ لِذَلِكَ طَنِينٌ لَمْ يَسْمَعِ السَّامِعُونَ أَحْسَنَ مِنْهُ وَ تبرزن [تَبْرُزُ] الْحُورُ الْعِينُ حَتَّى يَقِفْنَ بَيْنَ شُرَفِ الْجَنَّةِ- فَيُنَادِينَ هَلْ مِنْ خَاطِبٍ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَيُزَوَّجَهُ ثُمَّ يَقُلْنَ يَا رِضْوَانُ مَا هَذِهِ اللَّيْلَةُ فَيُجِيبُهُنَّ بِالتَّلْبِيَةِ ثُمَّ يَقُولُ يَا خَيْرَاتُ حِسَانٌ هَذِهِ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ قَدْ

> فَتُجَّتْ أَبْوَابُ الْجِنَانِ لِلصَّائِمِينَ مِنْ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ ص قَالَ وَ يَقُولُ لَهُ عَزَّ وَ جَلَّ يَا رِضْوَانُ افْتَحْ أَبْوَابَ الْجِنَانِ يَا مَالِكُ أَغْلِقْ أَبْوَابَ الْجَحِيمِ عَنِ الصَّائِمِينَ مِنْ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ يَا جَبْرَئِيلُ اهْبِطْ إِلَى الْأَرْضِ فَصَفِّدْ مَرَدَةَ الشَّيَاطِينِ [2]

این روایت امالی همان برگه اولی است که از نسخه‌های اقبال افتاده بود. بهشت از یک سال تا سال بعد وقتی ماه مبارک می‌شود زینت می‌شود. هر سالی بهشت یک بار زینت می‌شود، «بدخول شهر رمضان».

---

[1] الإقبال بالأعمال الحسنة - ط الحديثة، ج۱، ص۲۳

[2] الامالی، ص۲۳۰

بازبینی #1
ایجاد شده 13 مه 2026 13:17:30 توسط ... .
به روزرسانی شده 13 مه 2026 13:19:03 توسط ... .